Lietas Nr. A420276816
Lietas arhīva Nr. A42-00706-17/46

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Valmierā 2017.gada 10.jūlijā

Administratīvā rajona tiesa šādā sastāvā:
tiesnese Solveiga Pone,

piedaloties pieteicējam /pers. A/, atbildētājas Latvijas Republikas pusē pieaicinātās iestādes Valsts zemes dienesta pārstāvjiem /pers. B/ un /pers. C/ un trešās personas bez pastāvīgiem prasījumiem atbildētājas pusē Zemkopības ministrijas pārstāvei /pers. D/,

2016.gada 13.decembrī, 2017.gada 24.februārī, 18.aprīlī un 21.jūnijā atklātās tiesas sēdēs izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta pamatojoties uz /pers. A/ pieteikumu par Valsts zemes dienesta 2016.gada 13.jūlija lēmuma Nr.2-10/48 atcelšanu daļā, ar kuru nolemts noraidīt /pers. A/ iebildumus, kas ir pamats zemes robežu strīdam un veikt zemes vienības ar kadastra apzīmējumu /numurs A/kadastrālās uzmērīšanas darbus atbilstoši Kadastra informācijas sistēmas telpiskajiem datiem un ievērojot robežojošo zemes vienību ar kadastra apzīmējumiem /numurs B/ un /numurs C/ robežu noteikšanas dokumentos.

Aprakstošā daļa

[1] Administratīvā rajona tiesas Valmieras tiesu namā 2016.gada 16.augustā saņemts pieteicēja pieteikums. Ar Administratīvās rajona tiesas tiesneses 2016.gada 23.augusta lēmumu pieteikums pieņemts un ierosināta administratīvā lieta Nr.A420276816.

[2] No lietas materiāliem konstatējams.

[2.1] Valsts zemes dienesta (turpmāk – Dienests) Vidzemes reģionālās nodaļas Zemes robežu strīdus komisija, izskatot mērnieka /pers. E/ 2015.gada 5.janvāra pieteikumu zemes robežu strīda izskatīšanai Nr.1/a/43-2015 (*sk. lietas 61.lapu*), 2016.gada 14.janvārī ir pieņēmusi lēmumu Nr.15-02-V/1 „Par zemes vienības ar kadastra apzīmējumu /numurs A/ /Nosaukums C/, Zvārtavas pagasts, Valkas novads robežām" (*sk. lietas 25.-30.lapu*), ar kuru nolemts:

1) atzīt par nepamatotiem un noraidīt nekustamā īpašuma /Nosaukums A/ zemes vienības ar kadastra apzīmējumu Nr./numurs B/, īpašnieka /pers. A/ un nekustamā īpašuma /Nosaukums B/ zemes vienības ar kadastra apzīmējumu /numurs C/īpašnieka /pers. F/ iebildumus;

2) atzīt, ka nekustamā īpašuma /Nosaukums C/ zemes vienības ar kadastra apzīmējumu /numurs A/robežas uzmērīšanas darbi ir turpināmi.

[2.2] Pieteicējs Valsts zemes dienesta Vidzemes reģionālās nodaļas Zemes robežu strīdus komisijas 2016.gada 14.janvāra lēmumu Nr.15-02-V/1 apstrīdējis (*sk. lietas 23.-24.lapu*).

[2.3] Ar Dienesta 2016.gada 13.jūlija lēmumu Nr.2-10/48 (turpmāk – pārsūdzētais lēmums) nolemts noraidīt /pers. A/ un /pers. F/ iebildumus, kas ir pamatā zemes robežu strīdam, un veikt zemes vienības ar kadastra apzīmējumu /numurs A/kadastrālās uzmērīšanas darbus atbilstoši kadastra informācijas sistēmas telpiskajiem datiem un ievērojot robežojošo zemes vienību ar kadastra apzīmējumiem /numurs B/ un /numurs C/ robežu noteikšanas dokumentus (*sk. lietas13.-22.lapu*).

[3] Pieteicējs pieteikumā norāda, ka zemes robežu ierādīšanu nekustamajam īpašumam /Nosaukums A/, Zvārtavas pagasts, Valkas novads, kadastra apzīmējums /numurs B/ (turpmāk – nekustamais īpašums /Nosaukums A/), 1995. un 1996.gadā bija jāveic atbilstoši Dienesta ar 1994.gada 26.maija pavēli Nr.40 apstiprināto „Tehniskie norādījumi zemes īpašumu (lietojumu) robežu ierādīšanai dabā" (turpmāk – Tehniskie norādījumi) 3.5.1., 3.5.5.punktam, robežas nospraužot pa ūdensteču un ūdenstilpņu krastu krotes līnijām, bet, kur tās nav izteiktas – vasaras vidējā ūdens līmeņa līnijām.

Saskaņā ar zemes vienības ar kadastra apzīmējumu /numurs B/ 1995.gada 27.oktobra robežas ierādīšanas aktu robeža robežposmā 16-17 noteikta pa attekas krasta līniju.

Ņemot vērā, ka Dienesta sagatavotajā speciālajā literatūrā par zemes reformas gaitu ir norādīts, ka vērtējot mērnieku sagatavotos zemes lietojuma robežu ierādīšanas aktus, īpaša uzmanība pievēršama tajos iekļautā zemes robežu apraksta teksta atbilstībai Tehniskajos Norādījumos ietvertajiem formulējumiem, un ka mērnieki bieži zemes robežu aprakstos šos formulējumus neizmantoja, kas atsevišķos gadījumos sarežģī izpratni par zemes robežas noteikšanas vietu apvidū, Dienestam bija nepieciešams noskaidrot, pa kuru vietu tieši robeža tika noteikta, vērtējot robežu ierādīšanas aktos robežu aprakstu un situāciju apvidū.

1995.gadā mērnieks robežposmā 16-17 robežu ierādīja pa attekas krasta krotes augšu, pa kuru arī notiek pārvietošanās, iepazīstoties ar robežām.

Tehnisko norādījumu izpratnē robeža gar ūdenstecēm nosakāma pa krasta krotes (malas) līnijām, bet, ja krasta krotes līnija nav izteikta, robeža nosakāma pa vasaras vidējā ūdens līmeņa līniju.

Civillikuma 1109.pantā noteikts, ka par pretējo upes krastu īpašumu robežu uzskatāma vidus līnija starp abu krastu ūdenslīnijām normālā ūdens stāvoklī, bet par robežu starp vienā krastā gulošiem zemes gabaliem – līnija, kas velkama stateniski upes vidus līnijai caur robežas krustojuma punktu ar normālo ūdenslīniju.

Pārsūdzētajā lēmumā secināts, ka zemes vienības ar kadastra apzīmējumu /numurs A/robeža strīdus posmā nosakāma pa attekas krasta līniju.

Pieteicējam nav skaidrs, kas ir un kur atrodas apvidū pārsūdzētajā lēmumā norādītā „attekas krasta līnija", ko Dienests par tādu uzskata un kā to noteica. Gan Civillikumā un tā komentāros, gan mērniecības Tehniskajos norādījumos ir aprakstīts un konkretizēts, kā nosaka robežas gar ūdenstecēm. Līdz ar to Dienestam bija jānoskaidro, kas šajā gadījumā definējams kā attekas krasts un kur atrodas attekas krasts apvidū.

Pieteicējs uzskata par būtisku trūkumu to, ka Dienests vērtēja tikai neprecīzus, vecus kartogrāfiskos materiālus un uz tiem balstīja savu vērtējumu, neskatoties kāda situācija ir apvidū.

Pieteicējs norāda, ka pa krotes apakšu nav iespējams pārvietoties, jo tā ir applūdusi, proti, tur ir attekas teritorija – ūdens. Šajā gadījumā attekai nav vasaras vidējā ūdens līmeņa līnijas vai normāla ūdenslīmeņa līnija, jo attekas ūdens skalojas līdz krotei. Līdz ar to pieteicējs uzskata, ka krotes augša šajā gadījumā ir vienīgais attekas krasts, pa kuru tika noteikta, un arī turpmāk ievērojama, zemes vienības ar kadastra apzīmējumu /numurs B/ robeža.

Pieteicējs nepiekrīt pārsūdzētajā lēmumā norādītajam, ka nekustamā īpašuma /Nosaukums D/ zemes robežu plāns precīzi atbilst 1995.gada robežu ierādīšanas aktam un arī tajā ietvertajam robežu aprakstam, kas novērtējams arī vizuāli, jo shēmas aktos robežas attēlotas shematiski un nevar tikt izmantotas, lai novērtētu konkrēti robežas novietojumu. Robežu ierādīšanas (vai noteikšanas aktā) būtiskā informācija ir robežas apraksts un robežzīmju nostiprinājums, turpretī shēma var būt tikai aptuvens attēlojums, lai varētu arī vizuāli uztvert robežas aprakstu un orientēties robežzīmju secībā.

Pārsūdzētajā lēmumā vairākkārt apgalvots, ka robeža noteikta pa attekas krasta līniju, nemaz nenoskaidrojot, neaprakstot un nekonkretizējot, kur tad attekas krasta līnija atrodas, vai tai tur ir jābūt un kāpēc. Līdz ar to var uzskatīt, ka strīdus situācijas piedāvātais risinājums nav pamatots un viennozīmīgi skaidrs, un tas var radīt turpmākus strīdus.

Pieteicējam nav saprotams pārsūdzētajā lēmumā norādītais, ka: „ ..viennozīmīgi var redzēt, pat nespeciālists zemes kadastrālajā uzmērīšanā, ka robeža noteikta pa attekas krasta līniju". Pieteicējam nav skaidrs, kāpēc šāda Dienesta strīdu izšķiršanas institūcija ir vajadzīga, ja tā vērtē lietas kā jebkurš nespeciālists. Jāņem vērā, ka noteiktām personu grupām – speciālistiem savā jomā, tiek izvirzītas noteiktas prasības, ņemot vērā profesiju un izglītību, līdz ar to no šādas personas sagaidāma pilnvērtīga, izpratnes pa lietu pilna un dziļa profesionāla argumentācija. Speciālista uzdevums atklāt nespeciālistiem „acīmredzamo" lietu patieso saturu, pareizi, atbilstoši savai izglītībai un profesionālām teorētiskām un praktiskām zināšanām iztulkot un paskaidrot konkrētas situācijas atbilstoši konkrētas profesijas prasībām.

Pārsūdzētajā lēmumā nav vērtēts, vai pagasta zemes ierīcības projektā robeža attēlota pareizi, jo pagasta zemes ierīcības projekts taisīts uz situācijas, kas nav precīza. Visas projektos un citos projekta kartogrāfiskajos materiālos (fotoplānā) situācijas attēlojuma kļūdas vajadzēja novērst, izpildot darbus saskaņā ar mērniecības Tehniskajiem norādījumiem.

Tehniskie norādījumi paredzēja, ka ierādītās robežas uznes kontūru fotokartē pēc dabā izdarītām to piesaistēm situācijas kontūru punktiem (6.1., 6.2.punkti). Kontūru fotokarti bija jāsalīdzina ar dabu un jāpārliecinās, vai situācijas kontūru elementi (grāvji, ceļi, strauti, upes, ezeru krastu līnijas u.c.), pa kuriem ierāda zemes īpašumu (lietojumu) robežas, ir pareizi dešifrēti un iezīmēti kontūru fotokartēs. Zemes robežu plānu sagatavoja tieši no kontūru fotokartes, izkopējot ierādītās robežas un izkoriģēto situāciju (8.3.8.apkašpunkts). Arī Dienesta sagatavotajā speciālajā literatūrā izskaidroti robežu ierādīšanas procesi un norādīts uz kļūdām šajos procesos.

Situācijas elementu atšķirības apvidū un zemes robežu plānā nepārprotami liecina, ka pieteicēja nekustamā īpašuma mērniecības darbos 1995.-1996.gadā nav ievērotas darbu veikšanas prasības – Tehnisko norādījumu prasības par precīzu situācijas elementu dešifrēšanu un labošanu kartogrāfiskajos materiālos, kā rezultātā situācija – robeža pa attekas krasta kroti attēlota neprecīzi. Kā sekas – nav normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā precizēta pieteicējam piešķirtā platība. Šajā gadījumā pamats platības precizēšanai bija situācijas elementu neatbilstība apvidus situācijai pagasta zemes ierīcības projektā un fotoplānā. T.i., situāciju mērniekam bija jāizlabo un jāiesniedz aprēķināto zemes vienības platību un robežas pagasta Tautas deputātu padomei precizēšanai.

Kļūdas, kas pieļautas zemes vienības ar kadastra apzīmējumu /numurs B/ ierādīto robežu zemes robežu plāna izgatavošanā un kuras būtu novērstas, ja tiktu ievērotas visas prasības tieši zemes robežu plāna izgatavošanā no mērnieka, pagasta un Dienesta puses, tagad nepadarītu pieteicēju par ķīlnieku formāliem vērtējumiem un formāliem lēmumiem, un neapdraudētu pieteicēja saimniecības normālu funkcionēšanu un pastāvēšanu.

Visiem ierādīšanas laika mērniekiem un Dienesta darbiniekiem ir zināms, ka fotoplāni, no kuriem attēloja robežas, saturēja būtiskas situāciju elementu attēlošanas kļūdas, kuras parasti netika labotas ierādīšanas brīdī. Ir nepieļaujami, ka iestāde, kurai godīgi jāatrisina šīs pieļautās „organizētās" kļūdas, tagad izliekas, ka tās nepastāv. Dienesta pieļautas robežu ierādīšanas procesa organizācijas un izpildīšanas kļūdas nevar būt tagad par iemeslu, lai izmainītu pieteicēja gadiem izmantotās un pastāvējušās apvidū noteiktās robežas, kuras pieteicējs uzskatīja par pareizām, bet kuras izrādās neatbilstoši attēlotas zemes robežu plānā.

Ministru Kabineta 2011.gada 27.decembra noteikumu Nr.1019 „Zemes kadastrālās uzmērīšanas noteikumi" (turpmāk – Noteikumi Nr.1019) 98.5.apakšpunktā noteiktais risinājums tieši attiecināms uz situācijām, kad ierādītās robežas zemes robežu plānā nav precizētas atbilstoši situācijai apvidū, bet attēlotas no kļūdaini dešifrēta fotoplāna bez situācijas elementa precizēšanas (bez fotokartes salīdzināšanas ar dabu un korektūras veikšanas), kā tas bija paredzēts Tehnisko norādījumu 6.4.. 7.2.apakšpunktos.

Pieteicējs par būtisku pārsūdzētā lēmuma trūkumu uzskata arī to, ka tajā norādīts par „nepamatotām" pieteicēja zemes vienības platību izmaiņām, bet nav neviena konkrēta aktuālā platības skaitļa uz strīda izskatīšanas brīdi, par cik izmainās zemes vienības ar kadastra apzīmējumu /numurs B/ kopplatība, uzmērot pa attekas krasta līniju. Līdz ar to Dienests nebalstās uz faktiem un pierādījumiem, bet aptuveniem minējumiem. Pieteicējs norāda, ka saskaņā ar Noteikumu Nr.1019 187.2. un 188.2.2.punktu pieteicējam pieļaujamā atšķirība, ņemot vērā viņa nekustamā īpašuma platību zemes robežu plānā 27,1 ha, ir ± 1,3 ha.

Turklāt, zemes robežu plānā ir atzīme, ka izpildot robežu uzmērīšanu, kopplatība var tikt mainīta. Noteikumu Nr.1019 189.punktā ir atrunāts, ka platība var noteiktu iemeslu dēļ pārsniegt pieļaujamo atšķirību. Līdz ar to var veidoties situācija, kad atkārtoti noteikta platība pārsniedz pieļaujamo atšķirību, kas tieši saistīts ar robežu labošanu zemes robežu plānā.

Līdz ar to pārsūdzētajā lēmumā nav pietiekami un vispusīgi pamatoti secinājumi, ka: „ .. nosakot Strīdus robežas posmu pa attekas krotes augšu, kā to vēlas /pers. A/. nepamatoti tiktu palielināta zemes vienības ar kadastra apzīmējumu /numurs B/ platība".

Platība var palielināties, ja robežas noteiktas kļūdaini, ko Dienests nav vērtējis, līdz ar to nevar spriest par platības izmaiņu pamatotību.

Pārsūdzētajā lēmumā Dienests balstījies uz 2006.gadā pieņemtiem lēmumiem, atbilstoši tā brīža normatīvo aklu prasībām un situācijai, kas pieteicēja ieskatā nav pamatoti, jo ir jābalstās uz normatīvo aktu prasībām, kas ir spēkā strīda izskatīšanas brīdī. Kopš 2006.gada ir būtiski mainījies mērniecības un robežu izvērtēšanas regulējums. Jebkurā gadījumā, strīdu ir jāizšķir atbilstoši šī brīža prasībām, nevis balstoties uz 10 gadus veciem lēmumiem.

Ņemot vērā Civillikuma 1042.pantā noteikto, var pieņemt, ka zemes robežu plānā robežas attēlotas pareizi, kamēr tas netiek apšaubīts. Ja tās tiek apšaubītas, tad zemes robežu plāna izgatavošanas pareizība ir pārbaudāma.

Pieteicējs apšauba zemes vienības ar kadastra apzīmējumu /numurs B/ zemes robežu plāna izgatavošanas pareizību strīdus robežposmā – gar attekas krasta krotes līniju. Līdz ar to Dienesta zemes robežu strīdu komisijai ir jāvērtē visus apstākļus, tajā skaitā, vai zemes robežu plāns izgatavots atbilstoši mērniecības darbu izpildes prasībām.

Pārsūdzētajā lēmumā nav vērtēta zemes robežu plāna izgatavošanas atbilstība gar krasta krotes līniju mērniecības darbu izpildes prasībām, bet vērtēta tikai attēlu sakritība dažādos kartogrāfiskos materiālos, lai gan Dienestam bija zināms, ka ierādīšanai izmantotie kartogrāfiskie materiāli saturēja būtiskas atkāpes no situācijas apvidū. Netika ņemts vērā un vērtēts arī tas, ka ierādīšanas instrukcijas paredzēja kārtību, kā risina šī kartogrāfiskā materiāla trūkumus ierādot robežas apvidū.

Zemes robežu strīdu komisijas, kā speciālas komisijas, pastāvēšanas mērķis ir izšķirt zemes robežu strīdus, ievērojot arī mērniecības darbu veikšanas prasības. Ja dokumenti, uz kā pamatots pārsūdzētais lēmums, nav tiesiski izgatavoti, tad arī pārsūdzētais lēmums nav tiesisks.

Pieteicējs nepiekrīt, ka pārsūdzētais lēmums pamatots ar Ministru kabineta 2008.gada 7.jūlija noteikumu Nr.522 „Zemes robežu strīdu komisijas darbības kārtība" 32.punktu, jo konkrētajā gadījumā būtu piemērojams minēto noteikumu 27.punkts.

Tāpat kritiski vērtējams apgalvojums, ka zemes vienības ar kadastra apzīmējumu /numurs A/uzmērīšanai paredzētais grafiskais pielikums – kadastra kartes telpiskie dati, ir savstarpēji atbilstīgi ar Ierīcības projekta grafisko daļu. Robežas pagasta zemes ierīcības projektā, fotoplānā un zemes robežu plānā attēlotas identiski, bez labojumiem atbilstoši faktiskai situācijai apvidū, neprecizējot ne robežas, ne platību. Attiecīgi tādā pašā izskatā robežas attēlotas atbilstoši zemes vienības ar kadastra apzīmējumu /numurs B/ kļūdainam zemes robežu plānam kadastra telpiskajos datos. Ja kadastra telpiskajos datos nekustamajam īpašumam /Nosaukums A/ tiktu reģistrēta izlabotā robeža pa attekas krasta krotes augšu, pamatojoties uz aktuāliem mērniecības datiem, arī šajā gadījumā zemes vienības ar kadastra apzīmējumu /numurs A/grafiskais pielikums, kadastra telpiskie dati, būtu savstarpēji atbilstoši. Jo zemes vienības robežu grafiskais pielikums – kadastra telpiskie dati, šajā gadījumā veidojas pa apkārtējo, pierobežojošo zemes vienību ārējām robežām, bez pārbaudes, vai tās attēlotas pareizi vai kļūdaini kadastra telpiskajos datos.

Pieteicējs uzskata, ka pārsūdzētajā lēmumā nav izvērtēti visi viņa norādītie argumenti, lēmums nav pamatots, kā arī, sagatavojot lēmumu, nav ievērotas materiālās un procesuālās tiesību normas. Dienesta komisijas sēdes laikā pieteicējs nav uzklausīts. Pieteicējs uzskata, ka ar pārsūdzēto lēmumu tiek aizskartas viņa tiesības uz īpašumu.

[4] Dienests tiesā iesniegtajā paskaidrojumā par pieteikumu norāda, ka pieteikums nav pamatots un ir noraidāms, pamatojoties uz pārsūdzētajā lēmumā norādīto un turpmāk minēto.

Dienesta ieskatā pieteicējs pēc būtības nepiekrīt savas zemes vienības ar kadastra apzīmējumu /numurs B/ 1995.gada 27.oktobrī, vairāk kā pirms 20 gadiem, noteiktajām robežām, tai skaitā, zemes robežu ierādīšanas aktā, kuru parakstījis ir pats pieteicējs, norādītajam noteikto robežu aprakstam un izgatavotajam zemes robežu plānam, pamatojoties uz kuru pieteicējs ir nostiprinājis īpašuma tiesības zemesgrāmatā. Tādējādi pēc būtības visi pieteicēja pieteikumā norādītie argumenti ir vērsti uz 1995.gadā sastādīto zemes vienības mērniecības dokumentu, kā arī Zvārtavas pagasta zemes ierīcības projekta, Zvārtavas pagasta Tautas deputātu padomes 1992.gada 30.jūlija 20.sasaukuma 10.sesijas lēmuma „Par zemes piešķiršanu", Valkas rajona Zvārtavas pagasta Centrālās zemes komisijas pilnvarotās personas 1995.gada 5.janvāra lēmuma „Par zemes piešķiršanu īpašuma" un tā grafiskā pielikuma un Zvārtavas pagasta zemes komisijas 1996.gada 1 8.oktobra lēmuma Nr.10 pārskatīšanu.

Attiecībā par Zvārtavas pagasta zemes ierīcības projekta pārskatīšanu – vai tajā ir pareizi ieprojektētas zemes vienības robežas, Dienests paskaidro, ka saskaņā ar likuma „Par zemes reformu Latvijas Republikas lauku apvidos" 4.panta otro daļu un 17.panta pirmo daļu pēc zemes pieprasījumu izskatīšanas katram pagastam sastāda zemes ierīcības projektu, saskaņā ar kuru pieņem lēmumus par zemes piešķiršanu pastāvīgā lietošanā un ierāda piešķirtās zemes robežas dabā. Savukārt šā likuma 16.panta piektajā daļā un Augstākās padomes 1991.gada 21.februāra apstiprinātā nolikuma „Par Latvijas Republikas lauku apvidus realizējamās zemes reformas pirmās kārtas īstenošanu" 51.punktā noteikts, ka zemes pieprasītājiem un citām personām ir tiesības iepazīties ar pagasta zemes ierīcības projektu tā izstrādāšanas gaitā un izsludināto divu nedēļu laikā, un, ja ir iebildumi pret atsevišķiem projekta risinājumiem, viņi tos rakstveidā iesniedz pagasta zemes komisijai 10 dienu laikā pēc projekta apskates termiņa izbeigšanās.

Ievērojot minēto, ja pieteicējs nepiekrita Zvārtavas pagasta zemes ierīcības projektā ieprojektētajām zemes vienības ar kadastra apzīmējumu /numurs B/ robežām, kādās vēlāk zeme piešķirta lietošanā un īpašumā, pieteicējs varēja izmantot normatīvajos aktos paredzētās tiesības un noteiktajā kārtībā izteikt iebildumus par Zvārtavas pagasta zemes ierīcības projektu. Tas, ka pieteicējs iespējams nav zinājis par iepriekš minēto normatīvo aktu regulējumu, tajā skaitā, tajos noteiktajām tiesībām, nav pamats šobrīd celt jebkādus iebildumus par Zvārtavas pagasta zemes ierīcības projektā ieprojektētajām pieteicēja zemes vienības robežām.

Tāpat būtiski norādīt, ka saskaņā ar Augstākās padomes 1991.gada 21.februāra apstiprinātā nolikuma „Par Latvijas Republikas lauku apvidus realizējamās zemes reformas pirmās kārtas īstenošanu" 55.punktu apstiprinātais pagasta zemes ierīcības projekts kā valsts zemes ierīcības dokuments ir obligāts visiem zemes lietotājiem, kā arī valsts pārvaldes, saimnieciskajām un sabiedriskajām institūcijām.

Līdz ar to nepamatots ir pieteicēja arguments, ka Dienestam zemes robežu strīda izskatīšanas ietvaros bija jāvērtē, vai Zvārtavas pagasta zemes ierīcības projektā ir pareizi attēlotas robežas. Šādas tiesības vai pienākumu Dienestam neparedz neviens normatīvais akts, tajā skaitā, Ministru kabineta 2008.gada 7.jūlija noteikumi Nr.522 „Zemes robežu strīdu komisijas darbības kārtība"(turpmāk – Noteikumi Nr.522).

Kā norādīts jau pārsūdzētajā lēmumā, Zvārtavas pagasta zemes ierīcības projektā, kurš apstiprināts ar Zvārtavas pagasta Tautas deputātu padomes 1992.gada 27.marta 20.sasaukuma 9.sesijas lēmumu, ir ieprojektētas strīdā iesaistīto zemes vienību ar kadastra apzīmējumiem /numurs A/ un /numurs B/teritorijas. No minētā pagasta zemes ierīcības projekta viennozīmīgi ir konstatējams, ka strīdus teritorija, kura pēc pieteicēja ieskatiem ir iekļaujama viņa zemes vienības ar kadastra apzīmējumu /numurs B/ sastāvā, nav ieprojektēta pieteicējam.

Dienests norāda, ka tā kompetencē neietilpst pārskatīt Zvārtavas pagasta Tautas deputātu padomes 1992.gada 30.jūlija 20.sasaukuma 10.sesijas lēmuma „Par zemes piešķiršanu", Valkas rajona Zvārtavas pagasta Centrālās zemes komisijas pilnvarotās personas 1995.gada 5.janvāra lēmuma „Par zemes piešķiršanu īpašuma" un tā grafiskā pielikuma un Zvārtavas pagasta zemes komisijas 1996.gada 18.oktobra lēmuma Nr.10 tiesiskumu.

Tāpat Dienesta rīcībā nav informācijas, ka minētie lēmumi normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā būtu apstrīdēti, pārsūdzēti un atcelti vai atzīti par prettiesiskiem. Līdz ar to tie ir vērā ņemami šā zemes robežu strīda izskatīšanā.

Kā norādīts pārsūdzētajā lēmumā, atbilstoši Zvārtavas pagasta zemes ierīcības projektam ar Zvārtavas pagasta Tautas deputātu padomes 1992.gada 30.jūlija 20.sasaukuma 10.sesijas lēmumu „Par zemes piešķiršanu" pieteicējam piešķirta lietošanā zeme 32,4 ha kopplatībā. Kaut arī lēmumam nav pievienots grafiskais pielikums, tomēr no lēmuma teksta izriet, ka lietošanā ir piešķirta tā zeme, kas ir ieprojektēta zemes ierīcības projektā. Savukārt ar Zvārtavas pagasta Centrālās zemes komisijas pilnvarotās personas 1995.gada 5.janvāra lēmumu „Par zemes piešķiršanu Īpašumā" pieteicējam piešķirta īpašumā zeme 34,2 ha. Šim lēmumam ir pievienots grafiskais pielikums, kurā norādītas projektētās zemes vienības ar kadastra apzīmējumu /numurs B/ robežas. Strīdus robežas posmā lēmuma grafiskais pielikums atbilst Zvārtavas pagasta zemes ierīcības projektam.

Attiecībā par pieteicēja zemes vienības ar kadastra apzīmējumu /numurs B/ 1995.gadā veiktajiem mērniecības darbiem un to rezultātā sastādītajiem dokumentiem Dienests paskaidro, ka pārsūdzētajā lēmumā ir norādīts, ka zemes vienības ar kadastra apzīmējumu /numurs B/ 1996.gada 17.aprīļa zemes robežu plāns strīdus robežas posmā ir izgatavots atbilstoši Zvārtavas pagasta zemes ierīcības projektam un Zvārtavas pagasta Centrālās zemes komisijas pilnvarotās personas 1995.gada 5.janvāra lēmuma „Par zemes piešķiršanu Īpašumā" grafiskajam pielikumam. Tādējādi nav konstatētas neatbilstības minētajos dokumentos.

Būtiski norādīt, ka 2012.gada 3.janvārī stājies spēkā Augstākās tiesas Civillietu tiesu palātas 2010.gada 16.novembra spriedums lietā Nr.C05031407 pieteicēja prasībā pret /pers. M/, /pers. F/, Dienesta Vidzemes reģionālo nodaļu un Valkas novada domi par, tai skaitā: 1) pieteicēja nekustamā Īpašuma /Nosaukums D/ 1996.gada 16.decembra zemes robežu plāna atzīšanu par spēkā neesošu, neatbilstošu 1995.gada 27.oktobra zemes robežu ierādīšanas aktam; 2) īpašuma tiesību atzīšanu uz no nekustamā Īpašuma /Nosaukums D/ atdalāmo zemes gabalu /Nosaukums A/ ar kadastra apzīmējumu /numurs B/ 31,35 ha platībā tādās robežās, kādas ir norādītas SIA „Metrum" 2006.gada 23.maija izgatavotajā zemes robežu

plānā; 3) Zvārtavas pagasta padomes zemes komisijas 1996.gada 18.oktobra lēmuma Nr.10 grozīšanu, nosakot, ka pieteicējam tiek piešķirts Īpašumā par samaksu zemesgabals /Nosaukums D/ 38,45 ha platībā; 4) Zvārtavas pagasta zemes ierīcības projekta (projekta eksplikāciju) grozīšanu daļā par pieteicējam piešķirtā zemes lietojuma platību, nosakot, ka zemes gabala /Nosaukums D/ lietojums ir 38,45 ha.

Dienests paskaidro, ka šīs civillietas ietvaros iesniegtajā SIA „Metrum" 2006.gada 23.maija izgatavotajā zemes robežu plānā robežas posms 17-79 (D-E) neatbilst 1996.gada 17.aprīļa zemes robežu plānā norādītajam 16-17 (G-H), proti, ir izmainīts robežas posma izvietojums, pieteicēja zemes vienībā ar kadastra apzīmējumu /numurs B/, iekļaujot strīdus zemes platību, kas Zvārtavas pagasta zemes ierīcības projektā nav bijusi ieprojektēta pieteicējam.

Ar Vidzemes apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2008.gada 4.augusta spriedumu un Augstākās tiesas Civillietu tiesu palātas 2010.gada 16.novembra spriedumu pilnībā noraidīta pieteicēja prasība. Tiesa spriedumā atzina, ka no lietas materiāliem redzams, ka 1996.gada nekustamā Īpašuma /Nosaukums D/ zemes robežu plāns precīzi atbilst 1995.gada robežu ierādīšanas aktam un tajā ietvertajam robežu aprakstam, kas novērtējams arī vizuāli.

Tādējādi pēc būtības tiesa ir atzinusi, ka zemes robežu plāns atbilst tām robežām, kādas ir noteiktas 1995.gada 27.oktobrī un attēlotas zemes robežu ierādīšanas aktā. Tādējādi arī nav nozīmes pēc būtības vērtēt tos pieteicēja argumentus, kuri attiecas uz kontūru fotokartes (uz kuras tiek uznesta dabā noteiktās robežas un kura tiek izmantota zemes robežu plāna izgatavošanā) precizitāti, ko pieteicējs kā argumentus bija norādījis arī civillietas ietvaros, jo jau civillietā Nr.C05031407 tiesa ir atzinusi, ka apvidū noteiktās un zemes robežu noteikšanas aktā norādītās robežas atbilst robežu plānam.

Tāpat Dienests uzskata par nepamatotu pieteicēja pieteikumā norādīto atsauci uz Civillikuma 1109.pantu, jo šis pants uz konkrēto zemes robežu strīdu neattiecas un nevar būt piemērojams. Minētais pants attiecas uz tādiem nekustamiem īpašumiem, kas atrodas upes abos krastos, viens otram pretī, un tādiem, kas atrodas vienā upes krastā, viens otram blakus. Konkrētajā lietā, neviens no minētajiem gadījumiem neattiecas uz strīdā iesaistītajām zemes vienībām, jo pieteicēja zemes vienībā ar kadastra apzīmējumu /numurs B/ ietilpst visa atteces teritorija atbilstoši zemes vienības robežu plānam. Tāpat jāņem vērā, ka atteka nav tas pats, kas upe.

Attiecībā par pieteikumā norādīto, ka pieteicējam nav skaidrs, kas ir un kur atrodas pārsūdzētajā lēmumā norādītā attekas krasta līnija, Dienests paskaidro, ka zemes vienības ar kadastra apzīmējumu /numurs B/ 1995.gada 27.oktobra zemes robežu ierādīšanas aktā norādīts, ka zemes vienības robeža posmā 16-17 ierādīta pa attekas krasta līniju, tā attēlota shematiski pašā aktā un 1996.gada 17.aprīļa zemes robežu plānā.

Zemes kadastrālajā uzmērīšanā sertificētas personas (turpmāk – mērnieks) /pers. E/ 2014.gada 9.maija sastādītajā zemes vienības ar kadastra apzīmējumu /numurs A/robežas apsekošanas un atjaunošanas akta grafiskajā daļā ar raustītu līniju ir norādīta mērnieka konstatētā attekas krasta līnija, savukārt ar nepārtrauktu līniju ir norādīta attekas krotes augša. Dienests, izvērtējot mērnieka /pers. E/ iesniegtos dokumentus un Dienesta rīcībā esošos pārējos dokumentus, secināja, ka robeža strīdus robežas posmā ir nosakāma pa attekas krasta līniju, kā tas norādīts pieteicēja zemes vienības ar kadastra apzīmējumu /numurs B/ ierādīšanas aktā un zemes robežu plānā. Tas, ka attekas krasta līnija ir konstatējama apvidū arī šobrīd, izriet no mērnieka /pers. E/ iesniegtajiem dokumentiem. Tas apstāklis, ka attekas teritorija ir grūti pieejama, nevar būt par pamatu, lai tiktu izmainītas lietošanā un īpašumā piešķirtās un 1995.gadā noteiktās zemes vienības robežas. Dienests vērš uzmanību, ka mērniekam atbilstoši pārsūdzētajam lēmumam jāveic atkārtota strīdus robežas posma apsekošana apvidū, pieaicinot uzmērāmās zemes vienības ar kadastra apzīmējumu /numurs A/ tiesisko valdītāju un pierobežniekus.

Pieteicējs pieteikumā norāda, ka mērnieks /pers. O/, 1995.gada 27.oktobrī, ierādot zemes vienības ar kadastra apzīmējumu /numurs B/ robežas, nav rīkojies atbilstoši ar Dienesta 1994.gada 26.maija rīkojumu (pavēli) Nr.40 apstiprināto Tehnisko norādījumu zemes īpašumu (lietojumu) ierādīšanai dabā 3.5.1. un 3.5.5.apakšpunktiem.

Dienests paskaidro, ka saskaņā ar minēto Tehnisko norādījumu 1.?., 2.1.2., 2.1.3. un 3.4.apaškpunktu primāri pamats robežu ierādīšanai apvidū ir attiecīgās institūcijas lēmums par zemes piešķiršanu lietošanā un tā grafiskais pielikums, kā arī ievērojams pagasta zemes ierīcības projekts. Savukārt Tehnisko norādījumu 3.5.1.apakšpunkts vērtējams kopsakarā ar iepriekš minētajām Tehnisko norādījumu normām, bet nepieļaujot situāciju, ka robeža apvidū tiek noteikta neatbilstoši tiesiskā pamatojuma dokumentam, tādējādi patvaļīgi izmainot piešķirto zemes robežu izvietojumu. Dienests norāda, ka Tehnisko norādījumu 3.5.1.apakšpunts piemērojams tikai gadījumos, ja ūdenstece projektēta kā atsevišķs zemes lietojums. Minētais neatbilst konkrētajai situācijai, jo visa atteces teritorija iekļauta zemes vienības ar kadastra apzīmējumu /numurs B/ platībā un nav projektēta kā atsevišķs lietojums. Savukārt Tehnisko norādījumu 3.5.5.apakšpunktā ietvertais robežas nosacījums būtu piemērojams, ja kraujas krotes līnija sakristu ar projektētās zemes vienības robežu. Ņemot vērā, ka konkrētajā gadījumā krotes līnija ievērojami neatbilst zemes vienības ar kadastra apzīmējumu /numurs B/ lēmuma grafiskajā pielikumā un Zvārtavas pagasta zemes ierīcības projektā norādītajām zemes vienības robežām, tad Dienests uzskata, ka konkrētajā gadījumā mērniekam /pers. O/ nebija tiesiska pamata robežu noteikt pa krotes līniju.

Tāpat ir nepamatota pieteicēja norādītā atsauce uz Noteikumu Nr.1019 98.5.apakšpunktu. Minēto noteikumu 97.punktā noteikts, ka, ja mērnieks atzīst, ka ierosinātāja un pierobežnieka zemes robežu plāni ir sagatavoti, neievērojot normatīvo aktu prasības zemes ierādīšanas vai zemes kadastrālās uzmērīšanas jomā, mērnieks nosaka robežu, ievērojot šo noteikumu 98.punktā minētos principus. Ņemot vērā to, ka zemes robežu plāns ir izgatavots tikai pieteicēja zemes vienībai ar kadastra apzīmējumu /numurs B/, minētās normas konkrētajā gadījumā nav piemērojamas.

Tomēr konkrētajā gadījumā nav konstatējams, ka apvidū situācijas elementi un robežzīmes liecinātu par pieteicēja zemes vienības ar kadastra apzīmējumu /numurs B/ kļūdainu zemes robežu plānu strīdus robežas posmā.

Tāpat arī nav pamatota pieteicēja norāde uz Noteikumu Nr.1019 187.2. un 188.2.2.apakšpunktiem. Platību atšķirība tiek aprēķināta, kadastrāli uzmērot zemes vienību. Tā kā pieteicēja zemes vienībai nav veikta kadastrālā uzmērīšana, nevar tikt aprēķināta pieļaujamās platības atšķirība, pamatojoties uz minēto normu. Kā arī būtiski norādīt, ka šīs normas par platības atšķirības pieļaujamību nevar tikt piemērotas gadījumos, kad tiek izmainīta iepriekš ierādītā robeža.

[5] Tiesas sēdēs pieteicējs un pieteicēja pārstāve pieteikumu uzturēja, minot pieteikumā ietvertos argumentus. Atbildētājas Latvijas Republikas pusē pieaicinātās iestādes Dienesta pārstāvji un trešās personas pārstāve pieteicēja pieteikumu neatzina, minot pārsūdzētajā lēmumā un rakstveida paskaidrojumos ietvertos argumentus.

Motīvu daļa

[6] Tiesa, noklausoties procesa dalībnieku paskaidrojumus, izvērtējot lietas apstākļus un lietā esošos pierādījumus, secina, ka pieteikums nav pamatots un ir noraidāms.

[7] Likuma „Par zemes reformas pabeigšanu lauku apvidos" 15.panta trešajā daļā noteikts, ka zemes robežu strīdu starp personām par zemes vienībām, no kurām kaut viena ir ierakstīta zemesgrāmatā, izskata normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā. Minētā panta piektajā daļā ietverts pilnvarojums Ministru kabinetam cita starpā noteikt Dienesta teritoriālās struktūrvienības zemes robežu strīdu komisijas tiesības un pienākumus, kā arī lēmumu

pieņemšanas kārtību nosaka Ministru kabinets.

Saskaņā ar Noteikumu Nr.522 3.punkta 3.2.apakšpunktu zemes robežu strīdu komisija izskata zemes vienības pirmreizējas noteikšanas procesā vai jau noteiktās zemes vienības kadastrālās uzmērīšanas procesā zemes reformas ietvaros radušos zemes robežu strīdus par robežzīmju (robežpunktu) izvietojuma apvidū atbilstību zemes kadastrālās uzmērīšanas dokumentiem, ja strīds ir radies starp personām un vismaz viena no strīdā iesaistītajām zemes vienībām nav ierakstīta zemesgrāmatā.

Saskaņā ar Noteikumu Nr.522 11.punktu zemes robežu strīdu komisijas pienākums ir izvērtēt zemes robežu strīda faktiskos un juridiskos apstākļus un pieņemt attiecīgu lēmumu.

Savukārt Noteikumu Nr.522 21.punktā noteikti zemes robežu strīdu komisijas izvērtējamie jautājumi. Minētajā tiesību normā noteikts, ka izskatot pieteikumu, zemes robežu strīdu komisija izvērtē, vai:

1) lēmumu par zemes robežu strīdā iesaistīto zemes vienību piešķiršanu grafiskie pielikumi ir savstarpēji atbilstīgi;

2) zemes robežu strīdā iesaistītajām uzmērītajām zemes vienībām, no kurām viena zemes vienība ir ierakstīta zemesgrāmatā, bet otra nav, zemes robežu plāni ir savstarpēji atbilstīgi;

3) zemes robežu plāns ir sagatavots atbilstoši lēmuma par zemes piešķiršanu grafiskajam pielikumam;

4) mērnieks zemes robežas apvidū ir atjaunojis atbilstoši zemes robežu plānam vai noteicis atbilstoši lēmuma par zemes piešķiršanu grafiskajam pielikumam.

[8] Attiecībā par zemes vienību, par kuras robežu posmā no robežzīmes Nr.16 līdz robežzīmei Nr.17 lietā ir strīds, konstatējami šādi apstākļi.

[8.1] Ar Valkas rajona Zvārtavas pagasta Tautas deputātu padomes 20.sasaukuma 10.sesijas 1992.gada 30.jūlija lēmumu (*sk. lietas 50.-52.lapu*) nolemts „piešķirt zemi pastāvīgā lietošanā ar zemes lietošanas pamatmērķi lauksaimniecības vajadzībām un blakusmērķi mežsaimniecības vajadzībām ar lietošanas tiesību pāreju citām personām pēc pielikuma". Lēmuma pielikuma 2.-4. rindā ir norādīts pieteicējs, saimniecības nosaukums /Nosaukums D/, zemes vienība ar Nr. pēc projekta 4^{2-1} ar platību 25,1 ha un zemes vienība ar Nr. pēc projekta 4^{2-2} ar platību 7,3 ha, ar Nr. pēc projekta 4^{2} kopā /Nosaukums D/ ar platību 32,4 ha. Lēmumam nav pievienots grafiskais pielikums.

[8.2] Ar Valkas rajona Zvārtavas pagasta Centrālās zemes komisijas pilnvarotās personas 1995.gada 5.janvāra lēmumu „Par zemes piešķiršanu īpašumā" nolemts piešķirt pieteicējam īpašumā piemājas saimniecības /Nosaukums D/ veidošanai 34,2 ha zemes, zemes gabala Nr. pēc pagasta zemes ierīcības projekta 4^{2} (*sk. lietas 53.lapu*). Lēmuma pielikumā pievienots grafiskais pielikums ar piešķiramā zemes gabala grafisko attēlojumu.

[8.3] Valkas rajona Zvārtavas pagasta padomes zemes komisija 1996.gada 18.oktobrī pieņēmusi lēmumu Nr.10 par /Nosaukums D/ māju zemes 34,2 ha platībā piešķiršanu pieteicējam īpašumā par samaksu (*sk. lietas 54.lapu*).

[8.4] 1996.gada 16.decembrī zemes īpašums /Nosaukums D/, kadastra Nr./numurs D/, ierakstīts zemesgrāmatā. Atbilstoši ierakstam zemesgrāmatā īpašuma /Nosaukums D/ īpašnieks ir pieteicējs. Īpašuma tiesības pieteicējam reģistrētas, pamatojoties uz Valkas rajona Zvārtavas pagasta zemes komisijas 1996.gada 18.oktobra lēmumu un 1996.gada 11.decembra līgumu par zemes izpirkšanu. Īpašuma sastāvā ir divas zemes vienības: zemes vienība ar kadastra apzīmējumu /numurs D/ ar platību 7,1 ha un zemes vienība ar kadastra apzīmējumu /numurs B/ ar platību 27,1 ha. Minētā nekustamā īpašuma lietā ir pievienots 1996.gada 19.novembrī Dienesta priekšnieka apstiprināts saimniecības /Nosaukums D/ zemes robežu plāns (*sk. lietas 58.lapu*).

[8.5] Ar Valkas rajona Zvārtavas pagasta padomes 2006.gada 26.aprīļa lēmumu (protokols Nr.4, 1§) nolemts atdalīt no saimniecības /Nosaukums D/ zemes gabalus ar kadastra apzīmējumu /numurs B/27,1 ha platībā un /numurs E/ 6,9 ha platībā (*sk. lietas 55.lapu*).

[8.6] Ar Valkas rajona Zvārtavas pagasta padomes 2006.gada 26.aprīļa lēmumu (protokols Nr.4, 9.§) nolemts piešķirt lietošanā 3,1 ha zemes, kuri atklājušies instrumentāli uzmērot īpašumā esošās saimniecības /Nosaukums D/ ārējās robežas zemes gabalam ar kadastra Nr./numurs B/ un zemes gabalam ar kadastra Nr./numurs E/ (*sk. lietas 56.lapu*).

[8.7] 2006.gada 8.maijā SIA „Metrum" zemes ierīcības inženieris /pers. S/, pamatojoties uz Zvārtavas pagasta padomes 2006.gada 26.aprīļa sēdes protokola izrakstu Nr.4 1§, sastādījis zemes īpašuma /Nosaukums A/, zemes vienības kadastra apzīmējums /numurs B/ Robežu apsekošanas noteikšanas aktu (*sk. lietas 123.lapu*).

Robežu apsekošanas – noteikšanas rezultātā cita starpā konstatēts, ka posmā no 17-79 (strīdus robežu posmā, kas saimniecības /Nosaukums D/ zemesgrāmatā iesniegtajā zemes robežu plānā ir robežas posms no robežzīmes Nr.16 līdz robežzīmei Nr.17) pa attekas augšējo krasta krotes līniju. Zemes robežas shēmā nav iezīmēta atteka, taču no robežas shematiskā attēlojuma redzams, ka tā atšķiras no zemes robežu ierādīšanas aktā un zemes robežu plānā attēlotās zemes vienības robežas. Minēto aktu ir parakstījis arī trešās personas pārstāvis, tādējādi apliecinot, ka zemes robežas dabā ir zināmas un iebildumu nav.

[8.8] Ar Augstākās tiesa Civillietu tiesu palātas 2010.gada 16.novembra spriedumu lietā Nr.PAC-0269 (civillieta Nr.05031407) noraidīts pieteicēja prasījums atzīt īpašuma tiesības uz nekustamā īpašuma /nosaukums D/" atdalāmo zemes gabalu /Nosaukums A/, kadastra Nr./numurs B/ 31,35 ha platībā tādās robežās, kādas ir norādītas SIA „Metrum" 2006.gada 23.maijā apstiprinātajā zemes robežu plānā, kā arī noraidīts prasījums uzlikt par pienākumu Valsts zemes dienesta Vidzemes reģionālajai nodaļai reģistrēt Nekustamā īpašuma valsts kadastra informācijas sistēmā no nekustamā īpašuma /Nosaukums D/ atdalāmo zemes gabalu /Nosaukums A/ ar kadastra apzīmējumu Nr./numurs B/ un /numurs E/ robežas atbilstoši SIA „Metrum" 2006.gada 23.maijā izgatavotajiem zemes robežu plāniem.

Minētie SIA „Metrum" 2006.gada 23.maijā izgatavotie zemes robežu plāni lietā nav iesniegti, taču robežu izvietojums ir atspoguļots šā sprieduma 8.7.punktā minētajā Robežu apsekošanas noteikšanas aktā.

[9] 1995.gada 27.oktobrī Dienesta Valkas rajona nodaļas mērniecības biroja inženieris /pers. O/, pamatojoties uz šā sprieduma 8.1. un 8.2.punktā minētajiem lēmumiem ir sastādījis Zemes robežu ierādīšanas aktu par pieteicējam piemājas saimniecības /Nosaukums D/ par samaksu īpašumā piešķirtās zemes robežu ierādīšanu dabā (*sk. lietas 34.-35.lapu*). Zemes robežu ierādīšanas akta ierādīto robežu aprakstā par strīdus robežas posmu norādīts: „posmā 16-17 robeža ierādīta pa attekas krasta līniju".

1996.gada 25.aprīlī Dienesta Valkas rajona nodaļas priekšnieks ir parakstījis saimniecības /Nosaukums D/ Zemes robežu plānu (*sk. lietas 36.-37.lapu*). Zemes robežu plānā norādīts, ka robežas noteiktas atbilstoši šā sprieduma 8.1. un 8.2.punktā minētajiem lēmumiem, bet robežu plāns sastādīts pēc 1995.gada robežu ierādīšanas materiāliem. Zemes kopplatība ir 34,2 ha, tostarp 27,1 ha zemes vienības ar kadastra apzīmējumu /numurs B/ platība.

[10] Vizuāli novērtējot zemes vienības ar kadastra apzīmējumu /numurs B/ robežas posmā no robežzīmes Nr.16 līdz robežzīmei Nr.17 grafisko attēlojumu Zemes robežu ierādīšanas aktā un Zemes robežu plānā, secināms, ka tie ir savstarpēji atbilstīgi.

[11] Saskaņā ar likuma „Par Valsts zemes dienestu" 2.panta 4.punktu redakcijā, kas bija spēkā līdz 2005.gada 13.janvārim, viens no Dienesta

uzdevumiem bija izstrādāt zemes ierīcības un mērniecības noteikumus.

Saimniecības /Nosaukums D/ zemes ierādīšanas un sākotnējā zemes robežu plāna izgatavošanas laikā bija spēkā ar Dienesta ģenerāldirektora 1994.gada 26.maija pavēli Nr.40 „Par zemes īpašumu (lietojumu) robežu ierādīšanai dabā tehnisko norādījumu apstiprināšanu" apstiprinātie „Tehniskie norādījumi zemes īpašumu (lietojumu) robežu ierādīšanai dabā" (turpmāk – Tehniskie norādījumi).

Tehnisko norādījumu 3.4.punktā noteikts, ka robežas nosprauž dabā pa sauszemes līnijām vai dabiskiem situācijas elementiem, par pamatu izmantojot apstiprināto pagasta zemes ierīcības projektu.

Savukārt tehnisko noteikumu 3.5.punktā noteikts, ka dabiskie situācijas elementi, pa kuriem nosprauž robežas ir:

1) ūdensteču un ūdenstilpņu krastu krotes līnijas, bet, kur tās nav izteiktas – vasaras vidējā ūdenslīmeņa līnijas – ja šie objekti ir atsevišķi zemes lietojumi (3.5.1.apakšpunkts);

2) upju, strautu, kanālu, grāvju (2,0 m platu un platāku) ass līnijas, ja šie objekti nav atsevišķi zemes lietojumi (3.5.2.apakšpunkts);

3) pagasta koplietošanas ceļu joslu malas (3.5.3. apakšpunkts);

4) pārējo pagasta teritorijas lauku ceļu ass līnijas (3.5.4.apakšpunkts);

5) izteiktas krauju krotes līnijas (3.5.5.apakšpunkts).

No minētajām Tehnisko noteikumu normām izriet, ka primārais dokuments robežu ierādīšanai bija apstiprināts zemes ierīcības projekts. Atbilstoši apstiprinātam zemes ierīcības projektam, nosakot robežu pa dabiskajiem situācijas elementiem – ūdenstilpēm un ūdenstecēm, robeža nosakāma, ņemot vērā šo ūdeņu lietojumu.

Civillikuma 1108.pantā noteikts, ka stāvošie, tā tekošie privātie ūdeņi, kas atrodas viena zemes īpašnieka robežās, pieder viņam ar tiesību lietot tos vienam pašam un pēc sava ieskata, bet ūdeņi, kas stiepjas cauri vai piekļaujas dažādu īpašnieku zemes gabaliem, ir viņu kopīpašums, un katram no viņiem ir tiesība lietot to ūdeņa daļu, kura stiepjas cauri vai piekļaujas viņa zemei. Savukārt Civillikuma 1109.pantā noteikts, ka par pretējo upes krastu īpašumu robežu uzskatāma vidus līnija starp abu krastu ūdenslīnijām normālā ūdens stāvoklī, bet par robežu starp vienā krastā gulošiem zemes gabaliem – līnija, kas velkama stateniski upes vidus līnijai caur robežas krustojuma punktu ar normālo ūdenslīniju.

Atbilstoši minētajām Civillikuma normām, interpretējot tehnisko noteikumu 3.5.punktā noteiktos robežu noteikšanas principus pa dabiskajiem situācijas elementiem ūdenstecēm un ūdenstilpēm, secināms, ka gadījumā, ja ūdenstece vai ūdenstilpe ir atsevišķs zemes lietojums, tas ir, ja tā atrodas lietošanai piešķirtā ierādāmā zemes gabala robežās, robeža ierādāma pa ūdensteces vai ūdenstilpes krastu krotes līniju, bet, kur tā nav izteikta, robeža ierādāma pa vasaras vidējā ūdenslīmeņa līniju. Bet gadījumā, ja ūdenstece nav atsevišķs zemes lietojums (pretējo upes krastu īpašumi Civillikuma 1109.panta izpratnē), robeža nosakāma pa ass līniju (viduslīniju Civillikuma 1109.panta izpratnē)..

[12] Saskaņā ar likuma „Par zemes reformu Latvijas Republikas lauku apvidos" pagastu zemes ierīcības projektus izstrādā Dienests sadarbībā ar pagastu Tautas deputātu padomēm. Minētā likuma 17.panta pirmajā daļā noteikts, ka lēmumu par zemes piešķiršanu zemes lietotājiem pieņem pagasta Tautas deputātu padome, pamatojoties uz apstiprināto pagasta zemes ierīcības projektu.

Ar Valkas rajona Zvārtavas pagasta Tautas deputātu padomes 20.sasaukuma 9.sesijas 1992.gada 27.marta lēmumu apstiprināts Zvārtavas pagasta zemes ierīcības projekts (*sk. lietas 124.-127.lapu*).

Projekta eksplikācijā kā pieteicēja zemes lietojumi norādīts: zemes vienība ar Nr. pēc plāna 4^{2-1} ar platību 25,1 ha un zemes vienība ar Nr. pēc plāna 4^{2-2} ar platību 7,3 ha, ar Nr. 4^{2} kopā /Nosaukums D/ ar platību 32,4 ha.

Ar zemes vienību pēc zemes ierīcības projekta plāna Nr.4^{2-1} strīdus posmā robežojošās zemes lietojums plānā ir norādīta zemes vienība – Strenču virsmežniecības Cirgaļu mežniecība lietojums 201.kv. ar platību 20ha.

Vizuāli novērtējot zemes ierīcības projekta plānā attēloto strīdus robežu, secināms, ka tā atbilst zemes vienības ar kadastra apzīmējumu /numurs B/ zemes ierādīšanas aktā un zemes robežu plānā grafiskajā attēlā attēlotajai robežai.

Turklāt no zemes ierīcības projekta plāna konstatējams, ka plānā zemes gabalā starp Gaujas attekas krasta līniju un krasta kranti (strīdus zemes platībā) ir atzīmēts atsevišķs nogabals (platība 0,9ha).

Minētais apstāklis liecina par to, ka, izstrādājot Zvārtavas pagasta zemes ierīcības projektu, zemes robeža strīdus posmā apzināti ir iezīmēta gar Gaujas atteku un zemes gabals, kas atrodas posmā starp augšējo kranti un attekas krasta līniju ir apzināti noteikts kā Strenču virsmežniecības Cirgaļu mežniecības zeme.

[13] Mērnieks /pers. O/, kurš ierādījis pieteicēja zemes vienības ar kadastra apzīmējumu /numurs B/ robežas, tiesas sēdē liecināja (*sk. lietas 193.-196.lapu*), ka konkrēto situāciju neatceras, bet, ievērojot vispārīgo principu, robeža nekad netiek noteikta pa ūdens līniju. Krasta līnija vienmēr ir krantes līnija. Krasta līnija robežas aprakstā ir uzrakstīts nekorekti, parasti saka krants vai krote, bet tā neiet gar ūdeni. /pers. O/ nekad nevienu robežu nav ierādījis pa ūdens līniju, it sevišķi tādās pārplūstošas vietās. Zemes, kas atrodas šajā apvidū, sauc par Paltnīcas pļavām. Tādās vietās krasta līnija pēc jebkuriem paliem mainās. Kaut arī mērniekiem saistošajos zemes ierādīšanas tehniskajos noteikumos bija noteikts, ka zemes robežu pa krotes līniju ierāda tad, ja tas ir atsevišķs zemes lietojums, /pers. O/ liecināja, ka 90.-tajos gados prakse bijusi citādāka (pa krotes līniju robežu ierādīja arī tad, ja nebija atsevišķs zemes lietojums).

Izvērtējot mērnieka /pers. O/ liecību kopsakarā ar iepriekš konstatētajiem lietas apstākļiem, secināms, ka, pirmkārt, ir jāņem vērā apstāklis, ka /pers. O/ neatceras konkrēto situāciju un sniegtajā liecībā ietvertie apsvērumi ir balstīti uz vispārīgiem zemes ierādīšanas principiem.

Atbilstoši Tehnisko noteikumu 3.5.1.apakšpunktam (ņemot vērā, ka Gaujas attekas daļa atrodas zemes vienības ar kadastra apzīmējumu /numurs B/ teritorijā, tā atzīstama par atsevišķu lietojumu, bet ne kopēju ar trešo personu, par ko lietā arī nav strīda) robeža pa dabisko situācijas elementu ūdensteci vai ūdenstilpi būtu nosakāma pa krasta krotes līniju, un tikai tad, ja tā nav izteikta, robeža nosakāma pa vasaras vidējo ūdenslīmeņa līniju.

Par šādu situācijas vērtējumu tiesa sēdē liecināja arī mērnieki /pers. S/ (*sk. lietas 177.lapu*) un /pers. E/ (*sk. lietas 196.-197.lapu*).

[14] Taču izskatāmais gadījums, kā to tiesas sēdē sniegtajā liecībā aplecināja arī Dienesta amatpersona, kura ir bijusi uz vietas un kurai ir zināma situācija dabā – /pers. AC/, ir netipisks. Proti, attekas augšējā krasta krants atrodas tālu no krasta līnijas tās izliekumā. Turklāt zemes ierīcības projektā zemes platība starp attekas augšējo kroti un attekas krasta līniju ir ieprojektēta kā atsevišķs zemes gabals, kas ir Strenču virsmežniecības Cirgaļu mežniecības lietojumā. /pers. AC/ tiesas sēdē liecināja, ka, izstrādājot zemes ierīcības projektu, vispirms tika iezīmētas valsts mežu zemes, kurām tika precīzi uzmērītas platības un kvartālu numuri, kas tika iezīmēti zemes ierīcības projektā. Šīs platības arī palika kā valsts zeme, bet tajā gadījumā, ja valsts mežu īpašumā bija pārgājusi kāda mantojuma zeme, tad to arī mantiniekam atdeva. Valsts mežu zemes netika atsavinātas zemes izpircējiem, un neviena valsts mežu zeme netika nodota lietošanā personām, kuras nav mantinieki (*sk. lietas 184.lapu*).

No minētā secināms, ka arī mērnieks /pers. O/, izstrādājot Zvārtavas pagasta zemes ierīcības pirmprojektu, vispirms iezīmēja valsts mežu zemes, tostarp plāna 201.kvartālā ar platību 20 ha atsevišķu nogabalu, kas atrodas posmā starp attekas kranti un krasta līniju. Un tikai pēc tam plānā tika

iezīmētas bijušo īpašumu zemes un lietošanā pieprasītās zemes.

Strīdus robežposmā attālums no attekas krants līdz tālākajam krasta līnijas punktam ir aptuveni 70 m. Šāds mērījums iegūstams, izmantojot Latvijas ģeoloģijas informācijas aģentūras karšu pārlūku interneta vietnē www.lgia.lc. Savukārt par strīdus zemes gabala platību /pers. AC/ tiesas sēdē liecināja, ka tā ir 1,26 ha.

Ņemot vērā minēto, tostarp Zvārtavas pagasta zemes ierīcības projektu, projekta plānā attēlotos zemes vienību izvietojumu, secināms, ka ierīcības projektā pieteicēja zemes vienības ar kadastra apzīmējumu /numurs B/ strīdus robeža robežposmā no robežzīmes Nr.16 līdz robežzīmei Nr.17 ir bijusi plānota pa attekas krasta līniju, kā tas arī ir norādīts Zemes robežu ierādīšanas akta robežu aprakstā un attēlots tā grafiskajā pielikumā, bet ne pa attekas augšējo kroti. Situācija ir atzīstama par netipisku, jo attekas izteiktā krote atrodas tālu no krasta līnijas un zemes gabals starp attekas kranti un attekas krasta līniju zemes ierīcības projektā ir plānots kā trešās personas zemes lietojums.

[15] Saskaņā ar Augstākās padomes 1991.gada 21.februāra apstiprinātā nolikuma „Par Latvijas Republikas lauku apvidus realizējamās zemes reformas pirmās kārtas īstenošanu" 55.punkta otro daļu apstiprinātais pagasta zemes ierīcības projekts kā valsts zemes ierīcības dokuments ir obligāts visiem zemes lietotājiem, kā arī valsts pārvaldes, saimnieciskajām un sabiedriskajām institūcijām.

Kā pamatoti norādījis Dienests rakstveida paskaidrojumos, Dienesta zemes robežu strīdus komisijas izvērtējamie jautājumi ir noteikti Noteikumu Nr.522 21.punktā (*sk. šā sprieduma 7.punktu*), un, izšķirot zemes robežu strīdus, Dienests nav tiesīgs pārvērtēt zemes ierīcības projektus. Saskaņā ar likuma „Par zemes reformu Latvijas Republikas lauku apvidos" 16.panta piekto daļu iebildumus par zemes ierīcības projektu varēja izteikt pagasta zemes lietotāji, zemes pieprasītāji un iedzīvotāji projekta izstrādes procesā pirms tā saskaņošanas. Minētajā tiesību normā noteikts, ka gadījumā, ja pagasta zemes lietotājiem, zemes pieprasītājiem un iedzīvotājiem ir iebildumi pret atsevišķiem projekta risinājumiem, viņi tos rakstveidā iesniedz pagasta zemes komisijai 10 dienu laikā pēc projekta apskates termiņa izbeigšanās.

Minētais liecina, ka saskaņā ar Zvārtavas pagasta zemes ierīcības projektu, kas bija saistošs visām pārvaldes institūcijām, robeža zemes vienībai ar kadastra apzīmējumu /numurs B/ strīdus posmā nevarēja tikt ierādīta pa krasta kroti.

[16] Par robežas noteikšanas vietu par attekas krasta līniju papildus liecina arī pieteicējam par atlīdzību īpašumā nodotās zemes platība. Par minēto apstākli ir norādījis mērnieks /pers. E/, vēršoties Dienestā ar pieteikumu par robežu strīdu. Mērnieks /pers. E/ uzmērot zemes vienību ar kadastra apzīmējumu /numurs A/, konstatējis, ka, zemes platība starp attekas ūdens līniju un krotes līniju nav iekļauta zemes vienības ar kadastra apzīmējumu /numurs B/ platībā (*sk. lietas 61.lapu*). Par zemes platības palielinājumu, nosakot robežu pa attekas krasta kroti, tiesas sēdē liecināja arī /pers. AC/ (sk. šā sprieduma 14.punktu)

[17] Lietā nav strīda par to, ka pieteicējs bija iepazinies ar Zemes robežu ierādīšanas aktu, ar parakstu to apliecinot. Tādējādi pieteicējam bija zināma Zemes robežu ierādīšanas aktā grafiski attēlotā zemes robeža, kas atbilst gan Zvārtavas pagasta zemes ierīcības projekta plānā attēlotajai, gan arī zemes robežu plānā attēlotajai robežai.

Var piekrist pieteicēja apgalvojumam, ka bez speciālām zināšanām un ierīcēm Zemes robežu ierādīšanas akta parakstīšanas brīdī pieteicējs nevarēja zināt, vai, ierādot zemi dabā, izietā robeža precīzi atbilst robežu plānā attēlotajai. Taču, ņemot vērā, ka robeža plānā ir attēlota pa situācijas elementu – attekas krasta līniju, kuras attālums no attekas krants ir ievērojami liels, iepazīstoties ar ierādītās robežas grafisko attēlojumu zemes robežu ierādīšanas aktā, pieteicējs bez īpašu mērījumu veikšanas varēja saprast, ka zemes robežu ierādīšanas aktā zemes vienības grafiskajā attēlojumā strīdus robeža ir iezīmēta pa attekas krasta līniju, bet ne pa attekas augšējo kranti, jo robeža strīdus robežposmā ir iezīmēta cieši pieguļoši attekai, neveidojot starpposmu starp atteku un iezīmēto strīdus robežas posmu.

Valkas rajona Zvārtvas pagasta zemes komisijas 1996.gada 18.oktobra lēmumu, kura pielikums ir Zemes robežu ierādīšanas akts un Zemes robežu plāns, pieteicējs nav apstrīdējis un pārsūdzējis. Turklāt uz minētā lēmuma pamata nostiprinot pieteicēja īpašuma tiesības uz nekustamo īpašumu /Nosaukums D/ zemesgrāmatā, tas ir zaudējis spēku.

[18] Latvijas Zinātņu akadēmijas terminu vārdnīcas Akadēmiskā terminu datu bāze ir ietverta termina „krasta līnija" definīcija, proti, tā ir robeža starp ūdensbaseina (jūras, ezera, okeāna, ūdenskrātuves) ūdens virsmu un sauszemi. Krasta līnija visbiežāk ir nenoteikta, jo mainās līdz ar ūdens līmeņa izmaiņām, tāpēc nosacīti par krasta līniju pieņem ilggadējo vidējo ūdenslīmeni. Krasta līnija ir svarīga valsts teritoriālo ūdeņu noteikšanai, tāpēc teritoriālo ūdeņu josla tiek noteikta par atskaites bāzi, pieņemot maksimālā bēguma līniju (Tūrisma un viesmīlības terminu skaidrojošā vārdnīca. — R., 2008) (*sk. termini.lza.lv*).

No minētā termina „krasta līnija" skaidrojuma izriet, ka šis termins var tik lietots kā sinonīms terminam „vidējā ūdenslīmeņa līnija". Savukārt ar terminu „krote" mērniecībā tiek apzīmēta krasta kraujas augšmala (*sk., piem., Ministru kabineta 2011.gada 27.decembra noteikumu Nr.1019 „Zemes kadastrālās uzmērīšanas noteikumi" 106.1.punktu*).

Kā konstatēts iepriekš šā sprieduma 9.punktā, Zemes robežu ierādīšanas aktā robežas aprakstā par strīdus robežposmu norādīts, ka robeža iet pa attekas krasta līniju. Tādējādi mērnieks /pers. O/, kurš pats ir izstrādājis zemes ierīcības projektu un kuram pieteicēja zemes vienības ierādīšanas brīdī bija zināmi pieguļošie zemes lietojumi, zemes robežu ierādīšanas aktā strīdus robežposmu atbilstoši Zvārtavas pagasta zemes ierīcības projektam ir noteicis par attekas krasta līniju jeb attekas vidējā ūdenslīmeņa līniju, bet ne par krasta krotes līniju.

Tādējādi, kaut arī mērnieki /pers. S/ un /pers. E/, kuri veikuši strīdus robežposmā robežojošo zemes vienību ar kadastra apzīmējumiem /numurs B/ un /numurs A/ uzmērīšanu, mērniecības dokumentos (zemju robežu plānos) ir norādījuši, ka robežai strīdus robežposmā būtu jāiet pa attekas krasta kroti, ņemot ērā iepriekš konstatētos apstākļus, tiesa secina, ka izskatāmajā gadījumā robeža, atbilstoši Zvārtavas pagasta zemes ierīcības projektam un uz tā pamata izgatavotajam zemes ierādīšanas aktam un secīgi arī zemes robežu plānam, ir tikusi noteikta pa attekas vasaras vidējo ūdenslīmeni jeb krasta līniju, kā tas arī ir norādīts robežas aprakstā. Attiecīgi atzīstams, ka Zemes robežu ierādīšanas aktā strīdus robežas posma apraksts ir atbilstošs tā grafiskajam attēlojumam.

[19] Ņemot vērā iepriekš konstatētos faktus un minētos apsvērumus, tiesa secina, ka pārsūdzētajā lēmumā pamatoti atzīts, ka Zemes robežu ierādīšanas akts atbilst Zemes robežu plānam, kā arī Zvārtavas pagasta zemes ierīcības projektam, tā grafiskajai daļai – projekta plānam.

Izvērtējot pārsūdzēto lēmumu kopumā, tiesa atzīst, ka Dienests ir objektīvi izvērtējis robežas strīda faktiskos un juridiskos apstākļus un atbilstoši Noteikumu Nr.522 21.punktam pieņēmis tiesisku un pamatotu lēmumu. Ņemot vērā, ka lietā konstatētie faktiskie apstākļi neatbilst Noteikumu Nr.522 24.-31.punktā minētajiem tiesiskajiem apstākļiem, tostarp 27.punktā noteiktajiem tiesiskajiem apstākļiem, pārsūdzētā lēmuma pamatojumā pamatoti ir norādīts Noteikumu Nr.522 32.punkts

[20] Ņemot vērā minēto un izvērtējot pārsūdzēto lēmumu kopumā tiesa secina, ka pārsūdzētais lēmums ir atzīstams par tiesisku un pamatotu, bet

pieteicēja pieteikums ir noraidāms.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246.-251.pantu, 289. - 290.pantu un 291.panta pirmo daļu, tiesa

nosprieda

noraidīt /pers. A/ pieteikumu par Valsts zemes dienesta 2016.gada 13.jūlija lēmuma Nr.2-10/48 atcelšanu daļā, ar kuru nolemts noraidīt /pers. A/ iebildumus, kas ir pamats zemes robežu strīdam, un veikt zemes vienības ar kadastra apzīmējumu /numurs A/kadastrālās uzmērīšanas darbus atbilstoši Kadastra informācijas sistēmas telpiskajiem datiem un ievērojot robežojošo zemes vienību ar kadastra apzīmējumiem /numurs B/ un /numurs C/ robežu noteikšanas dokumentus.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā, apelācijas sūdzību iesniedzot Administratīvās rajona tiesas Valmieras tiesu namā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas.

Tiesnese S.Pone